

Voorzitters PO-Raad, VO-raad en MBO Raad verklaren unaniem:

'GELIJKE KANSSEN VOOR ALLE LEERLINGEN HOOGSTE PRIORITEIT'

Voor de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad is het creëren van gelijke kansen voor leerlingen en studenten een belangrijk thema. Leerlingen en studenten met dezelfde mogelijkheden moeten dezelfde kansen krijgen, ongeacht het opleidingsniveau van hun ouders en de omgeving waarin ze opgroeien.

De voorzitters van de drie sectorraden reiken oplossingen aan.

Tekst: Brigitte Bloem Beeld: Human Touch Photography, PO-Raad (Katja Mali Fotografie), VO-raad, MBO Raad, Shutterstock

De PO-Raad lanceerde in de zomer van 2016 een vijfpuntenplan om de kansenongelijkheid in het Nederlandse onderwijsstelsel aan te pakken. Voorzitter van de PO-Raad, Rinda den Besten, licht het plan toe. 'Om te voorkomen dat kinderen met een achterstand op school beginnen, willen we dat er een brede basisvoorziening komt voor kinderen van 0 tot 4 jaar. De voorschoolse opvang is op dit moment

Rinda den Besten

versnipperd. Bovendien is de bagage waarmee kinderen het basisonderwijs binnenkomen heel divers. Het is bekend dat kinderen een achterstand zelden meer volledig inlopen. Het idee van een brede basisvoorziening is dat alle kinderen toegang kunnen krijgen tot dezelfde voorziening van hoge kwaliteit. Dus ongeacht of ouders werken of wat hun opleidingsniveau en inkomen is. Natuurlijk moet daarbij speciale aandacht zijn voor kinderen die dat nodig hebben. Ons tweede punt is dat we als sector blijven werken aan de kwaliteit van het schooladvies. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat ieder kind dat daarbij gebaat is, een meervoudig advies moet kunnen krijgen.' Als derde punt noemt Den Besten het selectiemoment. 'Leg dat later dan groep 7/8', bepleit ze, 'omdat vroegselectie ongelijkheid in de hand werkt.' Daarmee samen hangt haar pleidooi voor brede scholengemeenschappen en brede of dakpanbrugklassen. 'Deze moeten weer de norm worden. Bovendien moet de doorstroom op alle niveaus en op alle overstappunten verbeteren', vindt Den Besten.

Flexibiliteit

'Ook binnen het voortgezet onderwijs ervaren velen dat het keuzemoment van po naar vo inderdaad vroeg is', zegt Paul Rosenmöller, voorzitter van de VO-raad. 'In groep 8 kun je lang niet voor alle leerlingen het niveau van vervolgonderwijs bepalen. Sommige kinderen hebben meer tijd en ruimte nodig om hun talenten te kunnen ontwikkelen. Voor een aantal kun je dat wel bepalen, dus ook daarin moet je

Paul Rosenmöller

kunnen differentiëren. Wat mij betreft zullen er daarom zeker ook categorale scholen blijven bestaan. Het gaat erom dat we zorgen voor meer flexibiliteit. Er zijn scholen die bijvoorbeeld met een Junior College de brug slaan naar het basisonderwijs en daarmee een doorlopende leerlijn maken voor leerlingen tussen de 10 en 14 jaar. We kennen de dakpanbrugklassen, met een combinatie van twee schooltypen, waardoor kinderen hun keuze kunnen uitstellen. Ook zijn allerlei schakeltrajecten denkbaar, juist voor kinderen die van huis uit minder gelegenheid hebben gekregen hun talenten

te ontdekken en te ontwikkelen. Kortom, het groep 8-advies zal minder dwingend worden, doordat er meer opties voor de leerling overblijven dan nu het geval is. Als scholen hebben we wettelijk gezien nu al behoorlijk veel ruimte om dit soort trajecten te starten. En is er meer ruimte gewenst, dan loopt de VO-raad voorop om die ruimte te bepleiten.'

Gelijkekansengereedchapskist

Wat Ton Heerts, voorzitter van de MBO Raad, betreft zou het onderwijs vanaf de basis een *gelijkekansengereedchapskist* moeten zijn. 'Als je in het mbo nog taal en rekenen moet 'repareren' bij studenten, dan ben je te laat', zegt hij stellig. 'Op het moment dat je een doorlopende ontwikkelingslijn van kinderopvang tot en met mbo vanuit die gelijkekansengereedchapskist aanbiedt en daar

Ton Heerts

ook actief op stuurt, ligt er voor iedereen een toekomst in het verschiet', legt Heerts uit. 'Je leert gewoon minder snel naarmate je ouder wordt en sommige lacunes zijn helaas helemaal niet meer weg te werken. Dat betekent dat we niet moeten willen om taal en rekenen te repareren in het mbo. Investeren in kinderopvang en basisonderwijs is daarom zo belangrijk. Het onderwijs tot en met het mbo is ontegenzeggelijk een politieke verantwoordelijkheid van het publieke domein, opgebracht vanuit de belastingmiddelen. We betalen immers belasting voor een goed, betrouwbaar en duurzaam onderwijsstelsel', aldus Heerts.

Onderwijs Kansen Check

De PO-Raad roept op om tot een *Onderwijs Kansen Check* te komen. Doel hiervan is om te toetsen of beleid niet toch onbedoeld kansenongelijkheid bevordert. 'We willen in eerste instantie bewustwording bereiken, maar uiteindelijk naar een herziening van het stelsel toe', legt Den Besten uit. 'We willen voorkomen dat kinderen door beleid buiten de boot vallen. De PO-Raad zal hieraan bijdragen door leden te voorzien van praktische handreikingen zoals bijvoorbeeld de brochure *Doorstroom van kleuters*, door veel te praten met de voorschoolse partners en met het voortgezet onderwijs en natuurlijk door onze stem te laten horen in Den Haag.'

Eigentijds onderwijs

'We moeten naar een andere balans tussen lestijd en ontwikkeltijd, naar een andere balans tussen leren in de school en daarbuiten en naar een andere balans tussen de cognitieve ontwikkeling en de sociale ontwikkeling en persoonsvorming van leerlingen', vindt Rosenmöller. 'Dat alles draagt bij aan meer eigentijds onderwijs en is een antwoord op demotivatie, ongelijke kansen en ongelijke

mogelijkheden voor leerlingen.' Ook de modernisering van de leermiddelenmix draagt volgens Rosenmöller zijn steentje bij. 'Over tien jaar zien de scholen er écht anders uit. Natuurlijk kun je niet eindeloos differentiëren, maar op een aantal terreinen zullen we het klassieke beeld van 'de klas' achter ons moeten laten', voorziet de voorzitter van de VO-raad. Het mbo heeft volgens Heerts de ambitie om jongeren datgene te laten doen waar ze passie voor hebben. Als je ergens passie voor hebt, ben je gemotiveerd en kun je er succesvol in worden, is zijn ervaring. En daarmee wordt de jongere weerbaar in de samenleving. 'Onze docenten hebben doorgaans heel goed voor ogen waarmee ze hun studenten kunnen prikkelen en uitdagen', zegt Heerts. 'Het gaat niet alleen om wat er geleerd moet worden, maar ook hoe. Het is niet *one size fits all*. Zoveel mensen, zoveel leerstijlen. Maar we zullen in het mbo nooit één-op-één docent-student hebben, dus je spreekt altijd een groep aan.'

Leven lang leren

Een leven lang leren is ook een leven lang mbo, als het aan Heerts ligt. 'Het mbo draagt bij aan de ontwikkeling naar zelfstandigheid en bereidt vele jongeren voor op de arbeidsmarkt, voor deelnemen aan onze maatschappij en voor het kunnen doen van een vervolgopleiding. Het mooie is dat als je het mbo goed uitkomt, de kans groot is dat je de rest van je leven slaagt. Het mbo biedt de tools en de handreikingen. In het mbo wordt de basis gelegd voor autonoom handelen, burgerschap en leer je een vak. Maar we leiden flexibel op, juist omdat alles zo snel verandert. Begeef je je op die arbeidsmarkt, dan ben je nog niet van het mbo af. We zullen er alles aan doen om interessant te blijven voor onze afgestudeerden, zodat ze regelmatig terugkeren voor het behalen van bijvoorbeeld deelcertificaten om blijvend op die snel veranderende arbeidsmarkt te kunnen bewegen en, als de ambitie er is, hoger op te komen.'

Maatschappelijk rendement

Dat sluit aan bij de ontwikkeling die Rosenmöller schetst: 'Nu beoordelen we scholen nog op het klassieke rendement, als snelheid en examencijfers. Met inspectie en staatssecretaris zijn we aan het kijken of we het maatschappelijk rendement in beeld kunnen brengen. Datgene wat de leerling leert op school, zouden we immers breder kunnen waarderen.' Rosenmöller ziet dat veel neuzen in onderwijsland dezelfde kant op staan. 'De transities vragen om lef en ondernemerschap in de scholen, ze vragen soms om aanpassing in wet- en regelgeving. Ook vragen ze hier en daar om extra financiële investeringen. Doel van dit alles is de talenten van leerlingen beter tot hun recht te laten komen, zodat ze beter kunnen doorstromen naar vervolgopleidingen en arbeidsmarkt. Dat is de uitdaging waar we gezamenlijk voor staan.'

